

Návštěva u Marie

Převod materiálu
Marie a Jiří Ortovi
Pořadí v lekci
16

Téma

Boží cesta za člověkem zahrnuje i povolání.

Cíle

- Děti si během příběhu zažijí překvapivost Božího výběru.
- Děti budou promýšlet, co to znamená „odvaha víry“.
- Děti budou na základě textu srovnávat zvěstování Zachariášovi a Marii; uvědomí si práci evangelisty Lukáše.

Pro učitele

Biblický text

L 1,26–38

Poznámky k příběhu

- Anděl — viz minulá neděle.
- Mariin příběh evangelista Lukáš v domě formuluje jako paralelu ke zvěstování narození Jana Křtitele. Mnoho prvků je společných — návštěva anděla, zvěstování, překonání lidské překážky (stárání a neplodnost v prvním případě, mládí a panenství v případě druhém), znamení legitimacy proroctví. O to nápadnější jsou proto prvky příběhu, které jsou odlišné.
- Identita a úloha dětí: Jan — veliký před Pánem; připraví lid; Janova úloha je dočasná; bude prorokem; plný Ducha svatého — všechno svědčí o Janově „přípravné“ roli.
- Ježíš — veliký a Syn Nejvyššího; bude lidu vládnout; Ježíšovo království nebude mít konce; je víc než kterýkoliv prorok, je Syn Boží; zastíní Duchem a mocí Nejvyššího způsobí, že Ježíš bude „svatý“ — tedy zřetelný důraz na Ježíšovu naprostou výjimečnost. Co to přesně znamená, poznáme až během příběhu, který začal psát evangelista Lukáš.
- Rozdíl mezi formulací příběhu — u Zachariáše jde o typ „zvěstování narození“ (srv. Gn 16,7–14; Gn 17–18; Sd 13,2–23); u Marie o typ „povolání“ (srv. Sd 6,11–24; Ex 3; Jer 1,4–10) — je tu tedy důraz i na roli Marie jako vzoru „ženy víry“.
- Další ukázkou důležitosti postavy Marie pro evangelistu Lukáše jsou rozdíly mezi Zachariášem a Marií — v Lukášově podání je zřetelný důraz na Marii. Zvláštnost zvěstování Marii je potvrzena tím, že je ve své společnosti postavou zcela okrajovou. Vedle Marie tu je postaven Zachariáš, kněz, bezesporu postava v Božím lidu důležitá. Ale také je dobré srovnání s podáním Matoušovým, kde anděl Páně hovoří pouze s Josefem. Nesmíme zapomenout ani na to, abychom si uvědomili, že toto Lukášovo svědectví se objevuje ve zcela patriarchálním světě.
- „K panně“ — v obecném řeckém významu se označení „panna“ vztahuje na kteroukoliv neprovdanou ženu bez zvláštního odkazu k sexuální zkušenosti. Lukáš však tento výraz vnímá v biologickém smyslu slova. („Jak se to má stát, vždyť nežijí s mužem?“)

- „Zasnoubené“ — podle Dt 22,23 zasnuby již zavazují, takže takové žen? p?ísluší ozna?ení „manželka“.
- „Velmi se zarazila“ — jde o intenzivn?jší výraz oproti výrazu, který autor použil u Zacharjáše. Dalo by se použít slova „zd?šená“.
- „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího t? zastíní“ — „zastín?ní“ je narážkou na oblak Boží p?ítomnosti v Ex 40,35.
- „Hle, jsem služebnice Pán?; sta? se mi podle tvého slova.“ — Marie se tu ve své bezpodmíne?né poslušnosti stává modelem k?es?anské víry, ale zároveň n??ím víc — odpovídá na povolání, které je v lidské historii jedine?né.

Poznámky k tématu období

Stále z?stáváme u jednoho úst?edního motivu — Pán B?h p?ipravuje sv?j p?íchod za ?lov?kem.

Úskali

- Nezaseknout se na Mariin? panenství — Lukáš skute?n? toto téma vnímal biologicky, ale je zbyte?né touto autorskou licencí rozbít vypráv?ní.
- Všechny Ježíšovy tituly, které tu máme p?ed o?ima, je zbyte?né složit? vysv?tlovat — jejich plný smysl se skute?n? ukáže až b?hem Ježíšova sv?dectví; není tedy pot?eba vše složit? vysv?tlovat.

Odkazy

Johnson, Luke Timothy: Evangelium podle Lukáše. Kostelní Vyd?í: Karmelitánské nakladatelství, 2005.

Video písň? Zv?stování and?la Gabriela — <http://youtu.be/U67377PT2Ng>

Pro d?ti

Pro p?edškolní d?ti

Podle písň? Zv?stování and?la Gabriela (Zpívejte s námi 20)

1. Pom?žeme and?lu Gabrielovi (flanelograf) najít, za kým ho Pán B?h posílá. Poslal ho s d?ležitým poselstvím. Když je to poselství d?ležité, kam ho to asi Pán B?h poslal? Do m?sta? Do vesnice? Do známého m?sta? (D?ti mohou zkoušet, jaká znají m?sta, vesnice, která považují za d?ležitá, kde by co nejvíce lidí slyšelo d?ležitou zprávu.)

T?eba nám p?i hledání odpov?di pom?že, když zazpíváme kousek písni?ky, kterou se dnes budeme u?it.

(První polovina první sloky.)

2. Tak už víme, kam and?l p?jde. A te? zkusíme hádat ke komu. Kdo v takovém malém m?ste?ku m?že žít? (flanelograf) Nabízíme jednotlivé postavy a jejich role, dáváme je do obrázku (jakékoliv postavy z flanelografu — jde o to, p?isoudit jim role — kn?z, obchodník, voják, tesa?.).

Minulou ned?li jsme si vypráv?li o zv?stování narození Jana K?titele. Za kým to and?l šel s tou krásnou zprávou o narození miminka? Šel za Zacharjášem. A Zacharjáš byl kn?z, vypráv?l lidem o Pánu Bohu. Tak to je jasné, že za ním p?išel and?l. Ale koho si najde v Nazaretu? Tak koho byste z t?ch postav na obrázku

vybrali, aby za nimi p?išel and?l se zprávou?

Ješt? n?co zkusíme vymyslet — s jakou zprávou to and?l p?ichází? Co je tak d?ležit?é, že s tím Pán B?h posílá and?la? (co považují d?ti za d?ležitou zprávu; bude to také zpráva o narození miminka, jako tomu bylo u Zacharjáše?)

(Celá první sloka.)

1. 3. Tak už to všechno víme. And?l našel mladou dívku a ?ekl jí, že ho posílá Pán B?h se zprávou, že se jí narodí miminko. A když se má narodit miminko, musí mu rodi?e vybrat jméno. Jaká znáte jména? Jak a podle ?eho se rodi?e pro jméno svého d?átka rozhodují?

Ale tady to bylo trochu jinak — and?l už to jméno p?inesl se zprávou. Jméno už bylo vybrané. A také bylo jasné, že se narodí kluk. Zazpíváme si další kousek písni?ky a uvidíme.

(První ?ádek druhé sloky.)

1. 4. Jméno tedy máme vybrané. Ale co z toho kluka Ježíše asi vyrost? Jaká zam?stnání znáte? ?ím vy byste cht?li být? Víte, jaké mají zam?stnání rodi?e? Tatínek Ježíše byl tesa?. Tak to by tedy Ježíš mohl být také tesa?em. Nebo ne? Uvidíme, co nám ?ekne písni?ka.

(Dozpívat druhou sloku.)

1. 5. Má být králem. Jako kdysi král David. Jak je to jen možné? Co to znamená? Co jen to Pán B?h s Ježíšem zamýšlí?

(Zazpívat t?etí sloku.)

Ani Marie tomu nerozum?la, i ona se, stejn? jako my, teprve všechno dozví. Jsme na za?átku p?íb?hu, který za?al evangelista Lukáš vypráv?t. Stejn? jako Marie budeme p?íb?h?m naslouchat a poznávat, co to všechno, co and?l Marii ?ekl, znamená. Zatím ale m?žeme zpívat písni?ku, kterou jsme se nau?ili.

(Zazpívat celou píse?.)

Pro mladší d?ti

Co je to odvaha? Jací lidé jsou odvážní? M?žeme p?ipravit p?edm?ty, situace, které s odvahou mohou souviset, a d?ti budou vymýšlet, jestli ano nebo ne a jak — obrázky nebo pouze slova, d?ti vybírají (me?, pero, rytí?, potáp??, domácí úkol...).

Zkusit si, co je d?v?ra — vedení se zavázanýma o?ima. Jedno dít? má zavázané o?i, druhé ho vede pouze slovy k cíli. Nesmí se ho dotknout.

Je odvaha se takto nechat vést? (Popovídat si s d?tmi pro?.)

Za Marii p?ichází and?l a p?edává jí zprávu od Hospodina. Marie se nejprve leká, není to samozřejmě být takto oslovená. ?teme, že se „velmi zarazila“. Také bychom klidn? mohli ?íci, že se vyd?sila. Co od ní Pán B?h m?že chtít? Co to má znamenat?

Ani pokračování and?lových slov Marii p?íliš neuklidní. And?l jí ?ekl, že se jí narodí syn. Marie byla sice zasnoubená, ale svatbu ješt? nem?la. „Jak se to m?že stát, vždy? nežiji s mužem?“ Kdyby te? ?ekala dít?, tak v dob?, ve které žila, by ji mohl ?ekat trest. M?že toto být skute?n? Boží plán pro ni?

A znovu jí anděl vysvětluje, že to skutečně je Boží plán pro ni. A že ten, který se jí má narodit, je Božím plánem pro Izrael. Co na to řekne Marie? Nechá se vést Božím hlasem. Nebo raději půjde, kam ji její otec povedou?

„Maria řekla: „Hle, jsem služebnice Páně; stať se mi podle tvého slova.““ Známe v Bibli mnoho lidí, kteří byli Pánem Bohem povoláni a na toto povolání se zvedli a šli. Takové lidi si Pán Bůh vybírá pro svůj plán s Izraelem. Lidé odvahy víry. Marie patří mezi ně. A proto i její svědectví víry patří do adventního období. Ten veliký příběh o tom, že Ježíš přinesl za Izraelem Boží lásku, Pán Bůh nechtěl uskutečnit bez lidí. A že k rozpoznání Božího jednání potřebujeme poslušnou víru, o tom nám svědčí právě Marie.

Pro starší děti

Minulou neděli jsme si povídali o zaslíbení narození Jana Křtitele. Mluvili jsme o tom, co to je biblická spravedlnost a jak je s ní spojen právě Jan Křtitel. Dnes si budeme vyprávět, jak za Marii přišel anděl Gabriel a zvěstoval jí, že se jí narodí dítě. Ta zvěstování, které vyslechl kněz Zachariáš a které vyslechla dívka Marie, byla vlastně velice podobná. Ale nejsou stejná. Postavte si vedle sebe tyto dva příběhy a najděte rozdíly, které vás zaujmou.

Dáme dětem nakopírované texty L 1,5–25 a L 1,26–38. Texty společně přečteme. Děti se rozdělí do skupin po dvou a společně porovnávají texty (co je společné a co rozdílné). Návrhy kritérií porovnávání najdete níže. Po době, kterou musí učitel odhadnout podle situace, děti představí, na co přišly a společně to rozebereme:

Komu anděl zvěstuje

Na jedné straně kněz, který má v Božím lidu vážnost, na druhé dívka, první zasnoubená, v Božím lidu na okraji

Narození dítěte má zcela lidské překážky

Stáť na jedné straně, na druhé straně neprovdaná dívka

Reakce

Zachariášovy pochybnosti na straně jedné, vyznavačská reakce na straně Marie

Identita dítěte:

L 1,15
a 1,33 — Jan bude veliký před Pánem; Ježíš bude veliký a Syn Nejvyššího;

L 1,17
a 1,33 — Janova úloha dočasná; Ježíšovo království nebude mít konce;

L 1,15
a 1,35 — Jan prorok; Ježíš Syn Boží;

L 1,15
a 1,35 — Jan prorok „plný Ducha“; Ježíš — zastíněn Duchem a mocí Nejvyššího způsobí, že bude svatý.

Na to, čeho příběhůch vidíme, že evangelista Lukáš není jenom dobrý svědek, ale také dobrý spisovatel. Místo toho, aby dlouze představoval rozdíly mezi Janem a Ježíšem, aby zdůrazňoval, že tyto rozdíly jsou skutečné důležité, zvolil postavení příběhu vedle sebe a jejich rozdíly se nám zřetelně ukážou samy. Už od začátku je nám nenápadně, ale zcela jasně dosvědčeno, že ten, který se má narodit Marii bude tím, který bude zcela plnit Boží vůli, který ukáže lidem zcela plně a zřetelně Boží lásku — bude Boží Syn. Tedy někdo, na koho lidé čekali.

Liturgie

Písně

Zpívejte s námi: 20 — Zvěstování anděla Gabriela

Buď tobě sláva: 52 — Přiblížil se vánoční čas; 63 — Anděl k Panně poslán je; 36 — Nám pomoz, Pane milý

Svítá: 6 — Ave Maria; 239 — Připravujte cestu

Evangelický zpěvník: 673 — Dej odvahu vás slyšet

Biblický text k zapamatování

Maria řekla: Hle, jsem služebnice Páně; stať se mi podle tvého slova. (L 1,38)

Modlitba

Milý Pane Bože, slyšeli jsme dnes o tom, že si nevybíráš lidi podle významu a lidských mýšlítek. Slyšeli jsme o odvaze víry dívky Marie. O odvaze přijmout Boží cestu pro svůj život. Zpráva o narození dítěte ji překvapila i zaskočila. A přece se vydala tvé vůli, přece se chtěla stát součástí tvého jednání pro člověka. My také asto o odvaze i statečnosti mluvíme — chceme mít sílu, chceme vyhrávat, chceme, aby nás druzí obdivovali. Prosíme tě, abychom uměli mít odvahu i k tomu, co ostatní nebudou jen obdivovat, ale co je přesto důležité pro nás i pro ostatní. Chceme mít radost z narození Ježíše a věřit, že on je králem. Chceme přijmout cestu, kterou jsi v něm připravil i pro nás. Amen.

Katechetické cykly

[Církevní rok](#)

Biblický odkaz (kat)

[Lukáš 1,26–38](#)